

Gaza News in the Context of the Sociology of Death: Comparison of Yeni Şafak and Sözcü News Sites

Ceydanur ÜNLÜ ^{1*}, Harun TUNÇ ²

¹ Social Science Institute, Amasya University, Amasya, Türkiye, ORCID: 0009-0006-6710-7242

² Faculty of Theology, Amasya University, Amasya, Türkiye, ORCID: 0009-0006-6710-7242

ABSTRACT

Many branches of science such as theology, biology, psychology and medicine are interested in the phenomenon of death. One of these disciplines is Sociology. In this context, a field called "Sociology of Death" has developed. This field generally examines how the meaning of the phenomenon of death differs from society to society or how this meaning changes over time. The traditional, modern and postmodern face of death is examined. Especially considering the current time-period that the world is going through as a digital era, it is seen that death has become an ordinary sharing material of news platforms and various social media sites. In this study, the manner in which news about the period that could be termed as the "Israel-Palestine conflicts" from October 7, 2023, to February 25, 2024, and subsequently the focus shifted to Gaza, has been portrayed in the Turkish media, has been examined. These news reports were compared through Sözcü and Yeni Şafak news websites, which are known to have two different worldviews in terms of politics and policy. This research has a qualitative design. It was prepared using the case study method and includes an analysis from a sociological perspective. As a result of this study, while various findings have been obtained, it is important to mention the following general conclusions here. 1- From traditional societies to modern societies, it can be said that death has gone from being a warmer, palpable and domestic phenomenon to a colder and more mundane social phenomenon. 2- Death has become a phenomenon shifting from the private to the public sphere. 3- Death has shifted from a more emotional dimension to a more quantitative phenomenon that has become associated with statistics. The news about Gaza confirms this. 4- When it comes to Gaza, these two news websites have points of similarity as well as points of divergence in terms of the language of news reporting. 5- Observing the readers of these news reports, it is seen that the readers expressed a temporary and sudden anger by forming a chain of reactions in the first period when the news about the high death toll first spread, but then it is understood that death became just a number.

Keywords: Sociology of religion, death, society, Gaza, news

Type: Research

Article History

Received: 11.05.2024

Accepted: 24.07.2024

Published: 28.09.2024

*Corresponding Author:
unluceydanur@gmail.com

Ölüm Sosyolojisi Bağlamında Gazze Haberleri: Yeni Şafak ve Sözcü Haber Sitelerinin Karşılaştırılması

Ceydanur ÜNLÜ^{1*}, Harun TUNÇ²

¹ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Amasya Üniversitesi, Amasya, Türkiye, ORCID: 0009-0006-6710-7242

² İlahiyat Fakültesi, Amasya Üniversitesi, Amasya, Türkiye, ORCID: 0009-0006-6710-7242

ÖZET

Ölüm olgusu ile Tanatoloji, Biyoloji, Psikoloji, Tıp gibi pek çok bilim dalı ilgilenmektedir. Bu bilim dallarından biri de sosyolojidir. Zira bu bağlamda "Ölüm Sosyolojisi" şeklinde bir alan gelişmiştir. Bu alan, genellikle ölüm olgusuna dair anlamın toplumdan topluma farklılık göstermesi veya bu anlamın zamanla değişmesini inceler. Ölümün geleneksel, modern ve postmodern yüzü irdelenir. Özellikle dijital bir dönem olarak dünyanın içinden geçtiği bugünkü zaman dilimi göz önünde bulundurulduğunda ölüm artık haber platformlarının ve çeşitli sosyal medya sitelerinin sıradan bir paylaşım malzemesi halini aldığı görülür. İşte bu çalışmada 7 Ekim 2023-25 Şubat 2024 tarihleri arasında İsrail- Filistin çatışmaları şeklinde isimlendirilebilecek sürecin ve daha sonra bu sürecin odak noktasının dönüşmüş olduğu Gazze'ye dair haberlerin Türk medyasına ne şekilde yansıdığı araştırılmıştır. Bu haberler siyasi ve politik açıdan iki farklı dünya görüşüne sahip olduğu bilinen Sözcü ve Yeni Şafak haber siteleri üzerinden karşılaştırılmıştır. Bu araştırma nitel bir desene sahiptir. Durum çalışması yöntemi kullanarak hazırlanmış olup, sosyolojik perspektiften bir analiz içermektedir. Çalışmanın sonucunda elde edilen farklı bulgular olmakla birlikte şu genel çıkarımları burada zikretmek gerekir. 1- Geleneksel toplumlardan modern toplumlara doğru gelindiğinde, ölüm daha sıcak, hissedilebilir ve evcil bir olgu iken giderek daha soğuk ve sıradan bir toplumsal olgu haline geldiği söylenebilir. 2- Ölüm özel alandan kamusal alana kayan bir olgu olmaya başlamıştır. 3- Ölüm daha duygusal bir boyuttan istatistiklerle anılmaya başlayan daha niceliksel bir olgu olmaya başlamıştır. Gazze'ye dair haberler de bunu teyit etmektedir. 4- Bu iki haber sitesi Gazze söz konusu olduğunda haber verme dili açısından benzeştikleri noktalar olduğu gibi ayrıldıkları noktalar da vardır. 5- Bu haberleri okuyan okuyucular gözlemlendiğinde okuyucuların ölüm rakamlarının yüksek olduğu haberlerin ilk yayıldığı zaman diliminde adeta bir tepki zinciri oluşturmak suretiyle geçici ve ani bir öfkeyi dile getirdikleri görülse de sonrasında ölümün sadece bir rakamdan ibaret olmaya başladığı anlaşılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Din sosyolojisi, ölüm, toplum, Gazze, haber

Tür: Araştırma

Makale Geçmişi

Gönderim: 11.05.2024

Kabul: 24.07.2024

Yayınlanma: 28.09.2024

*Sorumlu Yazar:

unluceydanur@gmail.com

GİRİŞ

Bu çalışmada ölüm olgusu, ölüme yüklenen anlamların uğradığı değişim, Gazze'deki ölümlerle ilgili yapılan haberler, sosyolojik bir perspektiften incelenmiştir. Türk toplumunun sosyolojik olarak değişen değer yargılarını tespit ederek düşünce sistemi içinde ölüme dair yaklaşımlar ve yapılan haberlerin incelenmesi amaçlanmıştır. Kavramın sosyal hayatta içerdiği anlam dairesindeki dönüşüm tespit edilmek istenmiştir. Ölüm üzerine yapılan haberler incelenerek bu konuda bir durum analizi yapılmıştır. Güncel bir mesele olan Gazze ölümleri bağlamında ölüm olgusu üzerine değişen tutum ve davranışları tespit etmeye çalışması ve bunu dünya görüşü bakımından birbirinden uzak iki farklı haber sitesinin haberleri üzerinden ortaya çıkarması bakımından çalışmamız özgündür. Ölüm Sosyolojisi bağlamında Gazze haberlerinin incelendiği bir araştırmanın olmaması bu çalışmayı alan açısından önemli kılmaktadır. Bu konuda çalışmanın Ölüm Sosyolojisi araştırmalarına bir katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Metodoloji

Bireysel olarak toplumsal bir olgu sadece yaşandığında bu olgunun ne anlam ifade ettiği konusunda çoğu zaman bir fikre sahip olmak mümkün gözükmemektedir. Çünkü sadece o olgunun içinde duygusal bir boyutta yer alınmış olunmaktadır. Fakat kısmen de olsa olgunun dışından olguya bakmak bir başka ifade ile duygusal olarak içinde yer alınan olgu düşüncenin konusu haline getirildiğinde olguya dair bir fikir oluşmaya başlar. Olgunun süreç içindeki değişimi gözlemlenir. Olguya dair yüzeyde olup bitenin yanı sıra asıl olarak arka planın ortaya çıkması sağlanır. Bu bağlamda Bourdieu'nun deyimiyile "Sosyolojinin işlevi, her bilim gibi, örtülü olanı açığa çıkarmaktır." (Bourdieu, 2021).

Nitel bir çalışma olan araştırmamızda dijital gazete haberleri incelenmiş, ilgili kaynaklardan toplanan verilerin incelenmesinde göstergebilimsel analiz yönteminden yararlanılmıştır. Göstergebilim gerçekliğin görevini üstlenen çağrışımlar dizisidir (Erkman, 1987). Bir nesne gösterge işlevinin yerini alır ve verilmek istenen mesaj göstergenin altına gizlenerek izleyiciye ulaşır. Çalışmada Gazze haberleri bağlamında ölüm olgusu ile ilgili toplumsal algı bir medya analizi üzerinden yapılmıştır. Örneklem olarak seçilen ve dijital ortamda yayınlanan söz konusu gazetelerin Gazze'deki ölümlere ilişkin yapılan haberleri içerik analizi yöntemiyle incelenmiştir. İçerik analizi yöntemi ise dokümanları ölçülebilir bilgiler ışığında analiz eder. Fiske'ye göre içerik analizi "İletilerin açık olan içeriğinin nesnel ölçülebilir ve doğrulanabilir bir açıklamasını yapabilmek amacıyla kullanılmaktadır." (Metin-Ünal, 2022). Toplumsal gerçekliği nesnel ölçütler yardımıyla araştırarak içeriğin mesajına ulaşmak hedeflenir.

Yeni Şafak haber sitesinden geçmiş haberlere ulaşılabilirken, Sözcü internet sitesinde geçmiş haberler taramasında bizleri basılı gazeteye yönlendirmektedir. Bu sebeple Sözcü'ye ait veriler basılı gazeteden alınmıştır. İncelenen iki haber kanalı üzerinden karşılaştırma yapılacaktır. Dijital alanda ve sosyal medya platformlarında yayın yapan haberlere Yeni

Şafak'ın <https://www.yenisafak.com> adresinden, Sözcü Gazetesi'nin verilerine ise <https://www.sozcu.com.tr/> adresinden ulaşılmıştır. Gazze'deki ölüm haberlerinin mevzu bahis olduğu dijital yayın organındaki verilere ve gazete arşivlerine ulaşılarak dokümanlar elde edilmiştir. Nitel bir araştırma bağlamında kayıtlı verilere ulaşılmış ve materyaller analize tabi tutulmuştur. Çalışmamızda 7 Ekim 2023-25 Şubat 2024 tarihleri arasında İsrail- Filistin çatışmaları¹ ile ilgili yapılan ölüm içerikli haberler dijital medya okuryazarlığından faydalanılarak gösterebilimsel analiz yöntemi ile incelenmiştir. Öncelikle bir Ölüm Sosyolojisi açıklaması yapıldıktan sonra haberler genel olarak değerlendirilmiş, söz konusu haberlerin ne sıklıkla ve nasıl bir üslupla bahsedildiği açıklandıktan sonra veriler ışığında ölüm olgusuna dair algının toplumsal süreçte uğradığı değişim gösterilmeye çalışılmıştır.

Ölüm Kavramına Kısa Bir Bakış

TDK'ye göre ölüm “Bir insan hayatının tam ve kesin olarak sona ermesi; ahiret yolculuğu, son, ebedî uyku, son yolculuk, emrihak, irtihal, memat, mevt, vefat demektir.” (Güncel Türkçe Sözlük, 15 Nisan 2024). Ölümün insanlık tarihinde, çeşitli kültürlerde ve çeşitli dinlerin öğretilerinde merkezi bir konumda yer aldığı bilinmektedir. Zir bütün toplumlarda ölüm ayinleri ve ritüelleri olmuştur. Ölüm, kimi dinî kültürel yapılarda veya düşünsel görüşlerde bir bitiş gibi değerlendirilse bile birçok dinî kültürel yapıda bir son olarak değil, aynı zamanda bir geçiş, dönüşüm veya yeni bir hayatın başlangıcı olarak da algılanır (“Meydan Larousse Büyük Lügat ve Ansiklopedi”). Örneğin İslam dini açısından bakıldığında ölümün bir bitişin peşinden ahiret hayatının başlangıcı ve bir yeniden doğuşu temsil ettiği görülür (Zafer, 2019).

Ölüm her canlının yaşadığı dünya hayatının mutlak olarak sona ermesidir. Bedenin terkedilerek bizim deneyimlemediğimiz ve başkasının ölümü üzerinden yorumladığımız bir izlencedir. Ölüm bütün canlılık fonksiyonlarının sona ermesidir. Biyolojik hareketlilikle birlikte sosyal hareketliliğin de son bulmasıyla sonuçlanır. Aynı zamanda sosyal hayattan bir parça teşkil eden insanın toplumda işlevinin sona ererek tüm sosyal ilişkilerinin de bitmesiyle sonuçlanır. Bu sebeple sosyolojik bir olgu olarak da değerlendirilir.

Nitekim ölümün ansızın gerçekleşmesi sosyal hayatın dengesini bozabilir. Ölümü kabullenen yaşlılık ve hastalık süreçlerinde bir beklentinin sonucu olarak doğal karşılanırken, beklenti dahilinde olmayan kaza, doğal afet, savaş gibi durumlarda aniden gerçekleşen ölümlerde toplumsal hayatın dinamikliği zarar görebilir (Burcu - Akalın, 2008).

Ölüm hayatın tabii bir halidir. İnsan yaşamının sonu olan ölüm aynı zamanda toplumsal bir olgudur. Ölüm olayı canlı hayatının her alanında olduğu gibi ölüm olgusu da

¹ Medyada İsrail-Filistin saldırıları, İsrail-Gazze saldırıları, İsrail-Filistin gerilimi, Aksa Tufanı, Filistin-İsrail çatışması, Hamas operasyonu, Kassam Tugaylarının operasyonu, Hamas ve İsrail'in silahlı saldırıları vb. pek çok isimlendirme kullanılmaktadır. Ancak bu makalede İsrail-Filistin çatışmaları bağlamında daha çok Gazze haberlerine odaklanılmış, bunun bir savaş olup olmadığı, bunun çit taraflı ya da tek taraflı bir saldırıya dönüşüp dönüşmediği gibi siyasi ve politik tarafları pek ilgilenilmemiştir. Bu sebeple burada şimdilik “İsrail-Filistin çatışmaları” ifadesi tercih edilmiştir. Ancak aşağıda haber akışları da takip edildiğinde görülecektir ki ilk haberler iki taraflı bir saldırı ya da çatışma olarak algılanırken daha sonra İsrail'in yoğun saldırılarıyla haberler Gazze odağında yapılmaya başlanmıştır. Böylece haberler “Gazze'ye yapılan saldırılar” şeklinde ortaya konulmaya başlanmıştır.

sosyal bilimlerin birçok alanında yer alır. Bu olgu edebiyat, tarih, görsel ve işitsel sanat başta olmak üzere karşımıza çıkmaktadır. Gerek ölüm olayı gerekse ölüm olgusu sosyal hayatın çoğu noktalarında bizleri karşılamaktadır (Kütükçüoğlu, 2014). Ölüm olgusu ile Tanatoloji, Biyoloji, Psikoloji, Tıp gibi pek çok bilim dalı ilgilenmektedir. Bu bilim dallarından biri de Sosyolojidir. Zira bu bağlamda “Ölüm Sosyolojisi” şeklinde bir alan gelişmiştir. Ölüm Sosyolojisi, ölümün toplumsal hayatta nasıl bir role ve etkiye sahip olduğunu inceleyen bir alandır. Sosyolojinin alt dallarından biridir. Bu alanda genellikle ölüm olgusunun birey, kültür, din, kamu, ekonomi gibi alanlarla nasıl bir ilişkisi olduğu analiz edilir. Ölüm olgusunun yanında ölme eylemi üzerinden de toplumdaki ritüeller, gelenek-görenekler, cenaze törenleri sosyolojik perspektiften işlenir (Faunce - Fulton, 1958).

ÖLÜM OLGUSUNUN GELENEKSEL VE MODERN YÜZÜ

Yaşam kadar doğal bir durum olan ölüm, insanlık için kaçınılmaz bir sonuç iken son yıllarda bu duruma dair yaklaşımların değiştiği gözlemlenmektedir. Canlılık ve ölümlülük akış içerisinde birlikte yol alırken modern dünyada insan zihniyeti ölümden gittikçe uzaklaşan bir konumda yer almaktadır. Bu olgu geleneksel dönemde olduğu gibi modern dönemde de devam ederken değişen ve dönüşen dünya ile ölümlülük ve ölüme dair her şeyin insandan uzaklaştığı ve zihniyette üstü örtülü bir konuma hapsedildiği fark edilmektedir. Özellikle 19. yüzyıldan sonra teknolojik gelişmeler ve tüketim kültürü ile metalaşmanın arttığı materyalist bir dünya düzeni şekil alırken ölüme dair tüm çağrışımlar insanın yüzleşmek istemediği bir gerçek olarak süregelmektedir. Bu açıdan bakılacak olunursa ölüme bir nevi savaş açıldığı tespit edilir. İnsan yaşamının daha kaliteli ve uzun sürmesiyle birlikte çeşitli alanlarda farklı arayışlara gidilmiştir; tıp sektöründe estetik ameliyatları çoğalırken, giyim sektöründe belli yaşa ait olmayan daima genç gösteren kıyafetler tercih edilir gerek kozmetik gerekse tüketim ürünlerinde genç kalmanın yolları aranır. Böylece ölüm olgusuyla beraber yaşlılığa karşı da bir mesafe konduğu tespit edilmiştir.

İnsan ve toplum açısından düşünüldüğünde ölüm genellikle olumsuz bir durum olarak algılansa da geleneksel dini toplum yapısında birlik bütünlük sağlama gibi işlevlere sahip olmuştur. Özellikle ölen kişinin ardından yapılan uygulamalarda bu işlevler kendini göstermiştir. Geleneksel dönemde hayatın içinde yer alan ölüm, modern döneme gelince bir “belediyecilik işi” haline gelmiş ve ölünün yakınları izleyici, konuk oyuncuya dönen bir tiyatroyu seyretmektedir (Kütükçüoğlu, 2014). Üç veya yedi gün süren yas süreleri ve cenaze törenleri yerini bir güne bırakmıştır. Ölüm çerçevesinde kültüre ait yapılan ritüeller gittikçe azalmaktadır. Cenaze merasimleri bu sosyal hareketliliği sağlayan başat unsur iken, zihinlerdeki anlam dünyasının ölüme set çektiği gibi sosyalizasyon sürecinde de silikleşme baş göstermiştir. Bu konuda Durkheim’e göre ölüye dair yapılan törenler toplumun kaynaşmasında bir unsur iken modern dönemde bireyselliğin artıp toplumsal dayanışmanın azalmasıyla birlikte yapılan tören ve ritüellerde bir azalma olduğu iddia edilebilir (Kara, 2011). Bireyselleşmeyle birlikte ölünün yakınları yas dönemlerini daha samimi ve sade bir şekilde geçirirler (Erbuğ, 2021). Canlılığın ve hareketliliğin merkezi olan şehirlerde eski mezarlıklar

ile iç içe geçmiş bir yaşam kültürü görülürken, yeni yapılaşmalarda mezarlıklar ile şehir merkezinin birbirinden ayrılarak ölüme ait anımsatıcıların uçuruma itildiği göze çarpar. Geleneksel hayattan modern hayata geçildiğinde ölüye ve ölüme ait unsurlara çizgi çekildiği fark edilir, canlılık bulundurmayanlar çevreye en az etki ve temas ile bu dünyadan sessizce geçerler (Kütükçüoğlu, 2014). Biyolojik akış içerisinde çıkarılan ölüm kültürel sisteme adapte edilir (Kara, 2011).

Ölüm, öncesinde hayatın içinden bir parça iken artık karşılaşılmak istenmeyen bir olgu haline gelmiştir. Aries'e göre ölüm 18. yüzyıla kadar daha samimi ve evcil iken modernleşmeyle birlikte ötekileştirilmiş ve hayattan dışlanmıştır (Aries, 1974). Gorer, evdeki ölüm döşekleri yerini hastane yataklarına, bakımını yapan aile yakınlarının yerini ise doktor ve hemşirelerin aldığını söyler (Gorer, 1965). Cenaze hizmetlerini yerine getirmek meslek haline gelince ölüm törenleri kurumsallaşmış ve eski önemini kaybetmiştir. Hayatın içinden bir parça olan ölüm modern hayattan uzaklaştırılmasıyla unutulmuştur (Bucuka, 2022; Erbuğ, 2021). Modernizm ölümü kendisinden uzaklaştırmak için büyük bir çaba sarf eder. Ölümün karşısında konumlanan bu tavır alış gittikçe yalnızlaşarak ölümü ve beraberindeki hatırlatıcıları dünyasından uzaklaştırır. Modern hayat ölümü kapı dışarı etmeyi amaçlamaktadır. Sekülerleşmeyle birlikte ölüm de bireyselleşti ve ahirete olan inanç azalarak yerini ölümü ve ahireti düşünmez salt bir dünyevileşmeye bıraktı. Özellikle 20. yüzyılda artık her istediğini yapabilen insanın karşısında bir yok oluş olarak bekleyen ölümü kabullenememe durumu ona savaş açmayı beraberinde getirir. Böylece aydınlanma çerçevesinde değişen ölüm anlayışı gittikçe saf dışı edilmek istenmektedir (Sağır, 2013). Max Weber'e göre modern hayatın oluşturduğu dönüşümle birlikte ölüm anlamsızlığa doğru yol alırken bu dönüşüm sürecinde yeniden şekillenir (Burcu - Akalın, 2008). Böylece ölümün toplumsal olarak anlamlandırılmasında geleneksel döneme nazaran bir değişime uğradığı anlaşılmaktadır. Parsons, Fox ve Lidz'e göre teknolojik gelişmeler ve bilimle ilerlemeyle birlikte ölüm önemsizleşmiştir (Burcu - Akalın, 2008).

Anlaşıldığı üzere geleneksel dönemde ölüme dair algılar genellikle dini ve kültürel inançlarla şekillenirken modern dönemde bilimsel ve tıbbi perspektiften şekillenmeye başlamıştır. Geleneksel dönemde ölüm doğal bir süreç olarak görülürken ve ölümden sonraki yaşama dair inançların ölüm olgusu üzerinde önemli etkileri olduğu görülürken modern dönemde ölüm daha pragmatik, bilimsel ve kamusal bir durum olarak anlaşılmaya başlanmıştır. Bu anlamda geleneksel dönemde ölümle daha evcil, duygusal ve sıcak bir ilişki kurulmuşken modern dönemde daha kamusal, rasyonel ve soğuk bir ilişki kurulmaya başlanmıştır. Burada modern dönemle birlikte hemen her şeyin rakamsal olarak ifade edilmesi anlayışının bu süreçte etkili olduğu söylenebilir. Bir bakıma ölçek büyüdükçe o olguya karşı duyulan duygusallık kendini daha rasyonel bir yaklaşıma bırakmaktadır. Örneğin bir köyde veya mahallede ölen birinin etrafındaki topluluğun yaşadığı duygusal durum derinliğini koruyabilmektedir. Ancak haber sitelerinde bir savaşta öldürülen on binlerce insana dair bir haber okunduğunda bir öfke ortaya çıksa bile bu ölen insanların kim olduğuna dair, neleri arkalarında bıraktıklarına dair veya geleceğe dair ne tür hayallerinin yarıda kaldığına dair bir

empati geliştirme durumu zayıflamaktadır. Böylece ölümler bir istatistikten ibaret olmaktadır. Elbette bütün bu söylenenler ölümün istatistiksel olarak ifade edilmesine yönelik bir karşı duruşu ifade etmemektedir. Zira ölüm istatistikleri de kimi zaman ve kimi durumlarda sağlık politikaları geliştirme, hastalıkları kontrolde tutma, olayın vahametini ortaya koyması bakımından önemlidir.

Haberler Üzerinden Gazze Ölümleri

Teknolojinin gelişmesi ve yayılmasıyla birlikte daha fazla kitleye daha kısa sürede ulaşabilen internet haberlerinin etki mekanizması büyüktür. Basılı gazeteciliğin unutulmaya yüz tuttuğu günümüzde internet haber organları kolay bir şekilde ulaşılabilir olmasından dolayı daha fazla tercih edilir hale gelmiştir (Karaduman - Akbulutgiller, 2018).

Yaşam kadar doğal bir durum olan ölüm, insanlık için kaçınılmaz bir sonuç iken son yıllarda bu duruma dair yaklaşımların değiştiği gözlemlenmektedir. Batıda çoğu insan için ölüm sıralı ve sıradan iken Orta Doğu'da yaşanan savaş, kıtlık ve soykırım ile ölüme dair yaklaşımlar değişmiştir (Walter, 2008). Özellikle online haber platformları ve çeşitli sosyal medya sitelerinde ölüme dair yapılan paylaşımların toplumda yoğun bir etkileşim oluşturduğu tespit edilmektedir. İşte bu çalışmada 7 Ekim 2023'te İsrail-Filistin arasında başlayan çatışmaların Türk medyasının haber diline ne şekilde yansıdığı araştırılmıştır. Haberler dijital medya okuryazarlığı ve göstergebilimsel analiz yöntemi ile incelenmiştir.

İsrail-Filistin çatışmaları süresince her gün verilen ölüm haberleri, tıpkı Covid-19 salgını süresince her akşam verilen ölüm haberlerinde izleyicide uyandırdığı soğukluk ve sıradanlık gibi ölümün günlük hayatta gösteri nesnesi haline geldiği anlamsız bir durum olagelmıştır. Haberlerde ölü sayılarının defaatle verilmesi, ölü bedenlerin gösterilmesi cesetleri haber nesnesi haline getirmiştir.

Her yaştan kitleye açık yayın organlarında ölümün teşhiri ölüme dair anlamlardaki değişimin sebeplerinden biridir. Gelenek-göreneklerde saygı duyulan, hüznü duyulan samimi ve içten olarak hissedilen ölüm olayı şimdilerde tüketim kültürünün nesnesi haline gelmiştir. Manşetlere yansıyan, bir görüntüden ibarettir. Ölüm haberi kitleleri aştıkça eski kültürünü duyarlılığını ve hissini kaybeder hale gelmiştir (Çakır, 2014). Toplulukları her açıdan etkileşen ölüm artık bireysel etki dahi oluşturamamaktadır (Sağır - Canayaz, 2022).

Bu aşamada değerlendirilmesi yapılacak iki haber sitesinin haber söylemleri incelenmeye başlanabilir. Araştırma 56 günlük bir incelemeyi kapsadığı için ve çok fazla sayıda haber bulunmasından dolayı aralarından öne çıkan haberler seçilmiştir.

BULGULAR VE DEĞERLENDİRME

İSRAİL ile Hamas arasında dün son dönemin en şiddetli çatışmaları yaşandı. Sabah "Aksa Tufanı Operasyonu" başlattığını ilan eden Hamas, önce 5 bin roketi İsrail topraklarına fırlattı. Ardından yüzlerce silahlı kişi bariyerleri yıkıp sınırdan sızmaya başladı. Hızla hareket eden Hamas üyeleri, İsrail askeri noktalarını, yerleşimlerini ele geçirdi. Sınırdan 14 kilometre kadar ilerleyen Hamas'a karşı İsrail "Demir Kılıçlar Operasyonu" başlattığını duyurdu. İsrail en az 300 kişinin öldüğünü, 1100 kişinin de yaralandığını açıkladı. İsrail'in Gazze'ye saldırılarında ise aralarında çocukların olduğu 232 kişi öldü, 1697 kişi de yaralandı.

Siviller hedef oldu yüzlerce esir

SALDIRILAR sırasında hem Gazze'de hem de İsrail'de çok sayıda sivil hayatını kaybetti. Hamas'a yakın sosyal medya hesaplarında çok sayıda sivilin esir alınarak Gazze'ye götürüldüğüne dair görüntüler yayımlandı. Ayrıca esir alınanlar arasında çok sayıda İsrail askerleri de olduğu öne sürüldü. Hamas, esir aldığı onlarca İsraili asker ve subayın güvenli yerlerde ve direniş güçlerine ait tünellerde güvence altında olduğunu açıkladı.

Görsel 1. Sözcü Gazetesi- 8 Ekim 2023

"İsrail ve Gazze'de yüzlerce sivil hayatını kaybetti. İsrail 'Demir Kılıçlar Operasyonu' başlattığını duyurdu. İsrail en az 300 kişinin öldüğünü, 1.100 kişinin de yaralandığını açıkladı. İsrail'in Gazze'ye saldırılarında ise aralarında çocukların olduğu 232 kişi öldü, 1.697 kişi de yaralandı."

İşgalci İsrail'in Gazze'ye saldırılarında ölenlerin sayısı 256'ya yükseldi

Gazze Sağlık Bakanlığı Hamas'ın silahlı kanadı İzzeddin el-Kassam Tugaylarının abluka altındaki Gazze Şeridi'nden işgalci İsrail'e başlattığı "Aksa Tufanı" operasyonunun ardından Filistin tarafındaki can kayıplarına ilişkin bilgi verdi. Yapılan açıklamada İşgalci İsrail'in Gazze'ye saldırılarında ölenlerin sayısının 256'ya yükseldiği bilgisi yer verildi.

09:41 - 8/10/2023 Pazar — AA

Gazze Şeridi'nden düzenlenen saldırılarda ölen İsraililerin sayısı 350'ye yükseldi

Abluka altındaki Gazze Şeridi'nden düzenlenen saldırılarda ölen İsraililerin sayısının 350'ye yükseldiği açıklandı.

11:24 - 8/10/2023 Pazar — AA

İşgalci İsrail'in saldırılarında 78'i çocuk 413 kişi öldü 2 bin 300 kişi yaralandı

Gazze'deki Sağlık Bakanlığı tarafından yapılan açıklamada, işgalci İsrail'in saldırılarında 78'i çocuk 413 kişi öldüğü, 2 bin 300 kişinin yaralandığı aktarıldı.

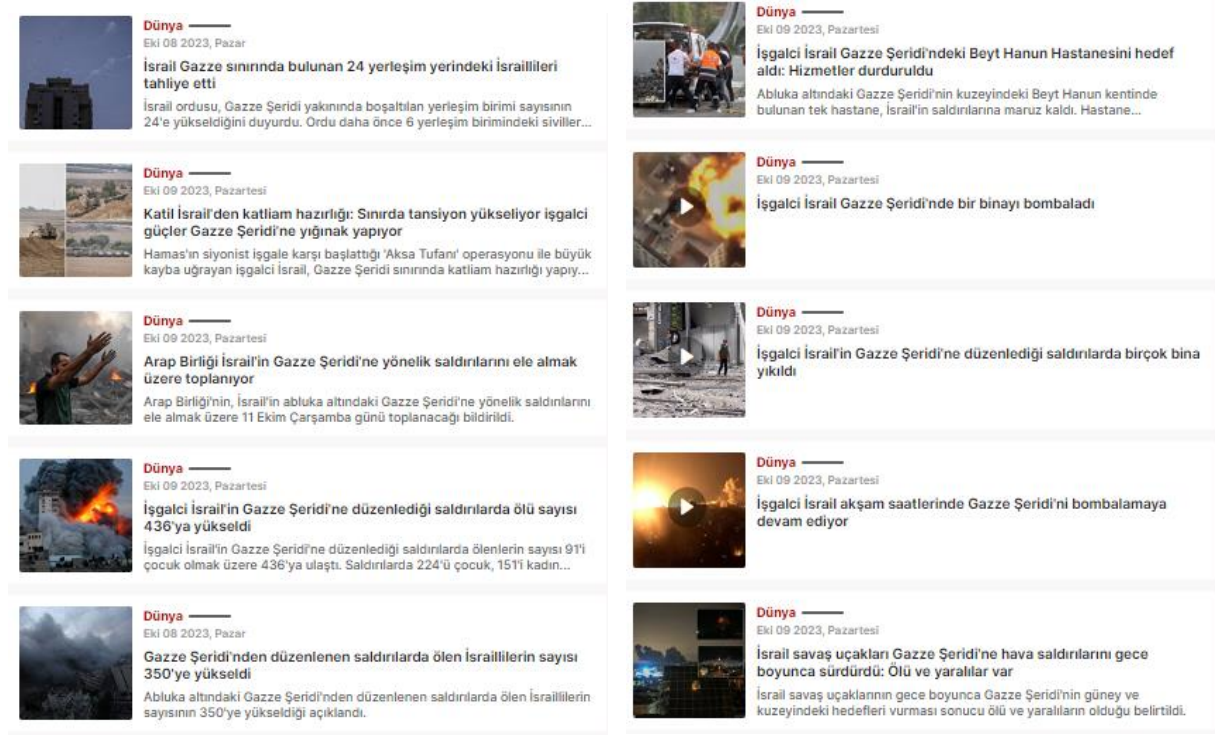
Muhammet Emre Kımırcü — 21:29 - 8/10/2023 Pazar | Güncelleme: 22:17 - 8/10/2023 Pazar — Kaynaklar

Görsel 2. Yeni Şafak – 8 Ekim 2024

Değerlendirme: Sözcü Gazetesi çatışmanın çıktığı günün hemen ertesi sayısında bir gazete sayfasını İsrail-Filistin çatışmalarına ayırmıştır. Haber dilini objektif bir şekilde kullanarak

mesajını vermiştir. Yeni Şafak medyasının haberlerinde İsrail kelimesinden önce genellikle “işgalci” tabirini kullanması gözden kaçmamaktadır. Çatışmalardan sonraki ilk iki gün 8-9 Ekim tarihlerinde 129 adet haber girmiştir. Sıcak çatışmayı yakından takip edip an be an bildiren bir tutum takınmıştır. Haberlerde ön planda ölü ve yaralı sayıları bildirilmiştir. Hem İsraili hem de Gazzeli sivillerin öldüğü söylenir.

Görsel 3. Yeni Şafak 8-9 Ekim 2023

Görsel 4. Sözcü Gazetesi – 9 Ekim 2023

Değerlendirme: İsrail-Filistin arasındaki çatışmanın devam ettiği, sivillerin hayatını kaybettiği vurgulanıyor. Savaşın iki tarafının da mağduriyeti belirtiliyor.

İsrail savaş uçakları Gazze Şeridi'ne hava saldırılarını gece boyunca sürdürdü: Ölü ve yaralılar var

İsrail savaş uçaklarının gece boyunca Gazze Şeridi'nin güney ve kuzeyindeki hedefleri vurması sonucu ölü ve yaralıların olduğu belirtildi.

08:10 - 9/10/2023 Pazartesi — AA

Filistin Sağlık Bakanlığı: 493 sivil hayatını kaybetti 2 bin 751 sivil yaralandı

Filistin Sağlık Bakanlığı, İsrail'in Gazze Şeridi'ne yönelik düzenlediği saldırılarda hayatını kaybedenlerin sayısının 493'e, yaralı sayısının ise 2 bin 751'e yükseldiğini duyurdu.

10:57 - 9/10/2023 Pazartesi | Güncelleme: 11:10 - 9/10/2023 Pazartesi — DHA

Gazze'den düzenlenen saldırılarda ölen İsraililerin sayısı 900'e ulaştı

Abluka altındaki Gazze Şeridi'nden Hamas'ın silahlı kanadı el-Kassam Tugayları ve direnişçiler tarafından düzenlenen saldırılarda ölen İsraililerin sayısının 900'ü geçtiği açıklandı.

20:36 - 9/10/2023 Pazartesi | Güncelleme: 20:37 - 9/10/2023 Pazartesi — AA

Görsel 5. Yeni Şafak- 9 Ekim 2023

Değerlendirme: Sözcü Gazetesi çatışmalar sonucunda İsrail ve Gazze'den birçok insanın öldüğünü bildirirken aynı şekilde Yeni Şafak'ta da ölen sivillerin sayısı bildirilmiştir.

Görsel 6. Sözcü Gazetesi- 10 Ekim 2023

İsrail-Filistin çatışmasının 4. gününden geriye kalanlar: Enkaz acı gözyaşı...

İsrail-Filistin çatışması 7 Ekim'den bu yana sürüyor. Saldırlarda İsrail'de hayatını kaybedenlerin sayısı 900'ü aştı. Gazze'de 260'ı çocuk, 200'ü kadın 900 Filistinlinin hayatını kaybettiği açıklandı. Bu sırada İsrail, Gazze'deki 2 mülteci kampını hedef aldı. Bölge adeta enkaz yığına döndü... Binalar yıkıldı, Filistinliler enkaz altında kalanları kurtarmak için seferber oldu. 4 günden geriye ise bu fotoğraflar kaldı: Tüm ailesini kaybedenler, enkazdan kurtarılanlar, gözyaşı dökenler...

İsrail'in Gazze'ye düzenlediği hava saldırısında çok sayıda kişi hayatını kaybetti.

Görsel 7. Yeni Şafak-10 Ekim 2023

Değerlendirme: İlk haberlerde bombalama ve enkaz görüntüleri verilirken ilerleyen günlerinde çocukların görüntüleri paylaşılarak ölü ve yaralı sayıları verilmiştir. Çocuk ölümleri haberlerin manşetine taşınmıştır.

Görsel 8. Sözcü Gazetesi- 11 Ekim 2023

İşgalci İsrail vahşete doymuyor: Gazze'de can kaybı bin 55'e çıktı

İsrail'in abluka altındaki Gazze Şeridi'ne düzenlediği saldırılarda can kaybı bin 55'e yükseldi. Gazze Şeridi'ndeki Filistin Sağlık Bakanlığı'ndan yapılan açıklamada, saldırılarda vurulanların yüzde 60'ının kadın ve çocuk olduğu bildirildi.

13:39 - 11/10/2023 Çarşamba | Güncelleme: 13:46 - 11/10/2023 Çarşamba — AA

Görsel 9. Yeni Şafak- 11 Ekim 2023

Değerlendirme: Sözcü Gazetesi'nde Hamas'ın İsrail'i roketle vurduğu ve 1000 kişiyi aşan ölü sayılarına ulaşıldığı belirtilirken İsrail'in de Gazze'yi bombaladığı bildirilir. Bütün çatışmalarda çocukların üzerinden haber metninin işlendiği gözden kaçmamaktadır. Savaşın iki tarafının da sorumlu olduğu tabir edilir. Yeni Şafak haber metninde ise İsrail'e dair "işgalci" nitelemesi devam ederken saldırıların faili olarak İsrail suçlanmaktadır. İlerleyen tarihlerdeki haberlerde politik ve siyasi söylemler haber metnlerine dahil Sözcü Gazetesi ölen insanların haberini aynı sıklıkla vermemiştir. Yeni Şafak haber sayfası ise gün içerisinde ondan fazla çatışmaya dair haber bildirerek Gazze yanlısı tutumunu devam ettirmiştir.

Görsel 10. Sözcü Gazetesi- 13 Ekim 2023

Görsel 11. Yeni Şafak- 13 Ekim 2023

Değerlendirme: Sözcü Gazetesi Haber.1 ve Haber.4, Haber.6 ve Haber.8'de nesnel ve genel bir haber dili kullanmış, çatışmalar karşılıklı bir şekilde ilerlerken hem İsraili hem de Filistinli sivillerin ve çocukların öldüğünden bahsedilmiş, özellikle Haber.10'da çatışmaların seyrinin değişmesiyle birlikte Filistin, Gazze odaklı haber vermeye başlamıştır. Aslında Yeni Şafak bu odağı ilk haberinden itibaren yapmıştır.

Görsel 12. Sözcü Gazetesi- 14 Ekim 2023

İşgalci İsrail'in Gazze'ye saldırıları 8'inci gününde: Yeniden mühlet verdi

İsrail'in Gazze'ye saldırıları 8'inci gününde de devam etti. Gazze'deki Filistinlilere evlerini terk etmeleri için 24 saat süre veren İsrail, dün gece kara baskınlarına başladı. İşgal altındaki Batı Şeria'da çatışmaların devam ettiği öğrenilirken, İsrail yaptığı son dakika açıklamasında sivillerin geçişine saat 16:00'a kadar izin verileceğini, 6 saat boyunca izin verilen yollara saldırı olmayacağını duyurdu. Hamas'ın üst düzey bir komutanının öldüğü duyuruldu. İşte tüm yaşananlar dakika dakika haberimizde...

İşgalci İsrail'in Gazze'ye yönelik devam eden saldırıları nedeniyle evlerini terk eden çok sayıda aile, Şifa Hastanesi'ne sığındı.

Görsel 13. Yeni Şafak-14 Ekim 2023

Değerlendirme: Saldırıların sonucunda bebek ve çocuk ölümlerine dair fotoğraflar ön planda tutulurken, yere dizilmiş cesetler ölüm gerçeğini gözler önüne sermektedir. Sıkça benzer başlıklarla vurgulanarak odaktan düşen Gazze haberleri merceğini çocuk ölümleri ve ceset fotoğraflarına çevirerek kendini tazelemektedir.

Görsel 14. Sözcü Gazetesi-19 Ekim 2023

Dünya 13 gündür sessiz: Bebek katili İsrail Gazze'yi yok etmeye çalışıyor

İsrail ordusu, 7 Ekim'de başlayan savaşın 13. gününde Gazze Şeridi'ne yönelik saldırılarını devam ettiriyor. Gazze'nin Nasirat Mülteci Kampı'na düzenlenen saldırılarda aralarında çocukların da bulunduğu yaralıları, Aksa Şehitleri Hastanesi'ne kaldırdı. Sivilleri hedef alan işgalci kuvvetler yine bir hastaneyi hedef aldı. İsrail bombalarla, Han Yunus Hastanesi yakınına vurdu. Dumanlar yükselen bölgedeki yaralıları ambulanslarla hastaneye sevk ediliyor. İşte dakika dakika yaşananlar...

Zeynep Karçığa — 14:30 - 19/10/2023 Perşembe | Güncelleme: 07:53 - 20/10/2023 Cuma — Yeni Şafak

Gazze'de hastaneler acı ve gözyasıyla dolu.

Görsel 15. Yeni Şafak-19 Ekim 2023

Değerlendirme: Sözcü haberini sürmanşet olarak vermiştir. Yapılan haberlere göre üstü kapalı cenazeler yerde yatarken aralarında bebeklerin de olduğu görsel çarpıcıdır, artık haber odaklarında cenazeler ve yaralı çocuk görüntüleri yer alır.

Görsel 16. Sözcü Gazetesi- 24 Ekim

Gözünü kan bürümüş İsrail ordusu Gazze'de bir günde 400 yeri yerle bir etti: Yüzlerce ölü var

Sivil katliamının durdurulması yönünde dünyadan yükselen çağrılara rağmen gözlerini kan bürümüş İsrail güçleri ayırım yapmadan Gazze'yi bombalamaya devam ediyor. İsrail ordusu son bir gün içerisinde abluka altındaki Gazze Şeridi'nde 400 yeri vurduğunu duyururken, yapılan saldırılar sonrası bir gecede 120 Filistinli hayatını kaybetti.

Gazze'de İsrail saldırıları sonucu bir gecede 110 Filistinli hayatını kaybetti

Görsel 17.Yeni Şafak- 24 Ekim 2023

Değerlendirme: Saldırıları kitlesel ölümlere, katliam boyutuna ulaşmış durumda ve ölü sayıları İsraili sivillerden ziyade Gazzeli çocuklar üzerinden verilmektedir.

Görsel 18. Sözcü Gazetesi-1 Kasım 2023

Hastaneler ölüm kokuyor

İsrail'in Filistinlilere yönelik saldırılarının 'hayatla bağlantıyı tamamen kesmek' amacıyla yapıldığını belirten Gazze Sağlık Bakanlığı eski yetkilisi Dr. Enver Ataullah, hastanelerin bile artık ölüm koktuğunu söyledi.

Canberk Doğan — 04:00 - 1/11/2023 Çarşamba | Güncelleme: 02:30 - 1/11/2023 Çarşamba — Yeni Şafak

İsrail'in Gazze vahşetinde 27. gün: Cibaliye katliamında korkunç tablo! Sayı 1000'i buldu

İşgalci İsrail ordusunun Gazze'de katliamı tam 27. gündür aralıksız devam ediyor. Eli kanlı İsrail ordusu dün, Cibaliye Mülteci Kampı'nı 20 saat içinde ikinci kez bombaladı. Saldırısında ölü, yaralı ve kayıp sayısının 1000'e yükseldiği bildirildi. Öte yandan Filistin Sağlık Bakanlığı, İsrail'in Gazze'ye saldırılarında son 24 saatte ölenlerin sayısının 265 artarak 9 bin 61'e yükseldiğini bildirdi. Ölenlerin 3 bin 760'ı çocuk, 2 bin 326'sının ise kadın olduğu açıklandı. İsrail basını ise Gazze'den düzenlenen saldırılarda 315'i asker 1400'den fazla İsraillinin öldüğünü, 5 bin 132 kişinin yaralandığını duyurdu. BM İnsan Hakları Yüksek Komiserliği ise "Bu saldırıların savaş suçu teşkil edebilecek orantısız saldırılar olduğuna ilişkin ciddi endişelerimiz bulunmaktadır" dedi.

08:14 - 2/11/2023 Perşembe | Güncelleme: 08:53 - 3/11/2023 Cuma — AA

Görsel 19. Yeni Şafak 1-3 Kasım 2023

Değerlendirme: Cenaze fotoğrafları üzerinden manşet yapılmaya devam ediliyor.

Görsel 20. Sözcü Gazetesi- 4 Kasım 2023

Katiller katliama doymuyor: Binlerce çocuğu vahşice katleden İsrail tam 30 gündür ölüm saçıyor!

İsrail'in Gazze Şeridi'ne yönelik havadan, denizden ve karadan düzenlediği insanlık dışı saldırılar 30'uncu gününde de devam ediyor. Gazze'deki Filistin Sağlık Bakanlığı; katil İsrail'in saldırılarda 3 bin 900'ü çocuk, 2 bin 509'u kadın olmak üzere 9 bin 500 Filistinli öldürüldüğünü, en az 24 bin kişinin de yaralandığını bildirirken Lübnan'daki Hizbullah güçlerinin de İsrail'in kuzeyinde yerleşimcilere ait bir evde toplanan İsrail askerlerini vurduğu öğrenildi. Hamas, yaptığı açıklamada ABD ve saldırganlığı himaye eden ülkelere 'Halklarının, Gazze'deki 'soykırım savaşının' sona ermesi yönündeki çağrılarına' kulak vermeleri gerektiğini vurguladı. Son olarak Gazze'nin batısındaki Şati Mülteci Kampı'na düzenlenen saldırılar sonucu alev ve dumanlar yükseldi... İşte dakika dakika bölgede yaşananlar...

Seda Ekinci — 08:39 - 5/11/2023 Pazar | Güncelleme: 06:59 - 6/11/2023 Pazartesi — Yeni Şafak

Katil İsrail katliama doymuyor

Görsel 21.Yeni Şafak- 5 Kasım 2023

Değerlendirme: Sözcü Gazetesi olaylara ilişkin her gün haber yapmamasına rağmen Yeni Şafak her gün en az 50 adet haber yapmıştır. Sözcü Gazetesi haberinde ölü, yaralı ve yıkılan bina sayılarını verirken Yeni Şafak'ta "katliam", "vahşet", "katil", "işgalci" gibi tabirlerine yer verilmiştir.

İsrail'in vurduğu Gazze'nin en büyük sağlık kuruluşu Şifa Hastanesi devre dışı kaldı. Binada elektrik ve su 4 gündür kesik. Yoğun bakımdaki bebekler çalışmayan küvözlerden çıkarıldı. 6'sı bebek, en az 32 kişi hayatını kaybetti

Görsel 22. Sözcü Gazetesi- 14 Kasım 2023

Gazze'den korkunç haberler geliyor: Toplu mezarlar kazılmaya başladı

Terör devleti İsrail'in yoğun bombardıman altında tuttuğu Gazze'deki Şifa Hastanesi müdürü, 7 bebek ile 29 yoğun bakım hastası dahil 179 kişinin cenazesinin hastane kompleksindeki 'toplu mezara' gömüldüğünü söyledi.

15:58 - 14/11/2023 Salı — Diğer

Görsel 23. Yeni Şafak- 14 Kasım 2023

Değerlendirme: Haberlerin genel söylemi ölüm üzerinden devam ederken haberlerin görsel malzemesi ceset fotoğraflarına mezarlık görüntüleri de eklenmeye başlamıştır.

Cenazelerin teslim edilmesinin ateşkes anlaşmasının bir parçası olup olmadığı netleşmedi.

111 Filistinlinin cenazesi toplu mezara defnedildi

İSRAİL ordusu, Gazze Şeridi'nin kuzey bölgelerinde ve Gazze kentinde öldürdüğü Filistinlilerden 111'inin cenazesini önceki akşam Filistin tarafına teslim etti. Gazze'nin güneyindeki Han Yunus'a taşınan cenazeler dün burada toplu mezara defnedildi. Naaşların

Gazze Şeridi'nin kuzeyini güneyden ayıran, İsrail güçlerinin konuşlandığı Gazze Vadisi yakınında bir noktada teslim edildiği belirtildi. 7 Ekim'den bu yana İsrail saldırılarında Gazze Şeridi'nde 5 bin 840'i çocuk ve 3 bin 920'si kadın olmak üzere 14 bin 128 kişi öldürüldü.

Görsel 24. Sözcü Gazetesi-23 Kasım 2023

Ateşkes yerine katliam

İsrail, Gazze'de ateşkes anlaşmasına uymadı. Ulusal Güvenlik Konseyi Başkanı Tzachi Hanegbi, ateşkesin cuma gününden (bugün) önce olmayacağını duyurdu. Dünya 4 günlük geçici ateşkes beklerken İsrail dün 300 hedefi bombaladığını açıkladı.

04:00 - 24/11/2023 Cuma | Güncelleme: 01:23 - 24/11/2023 Cuma — Yeni Şafak

İsrail saldırılarında yaralanan Filistinli çocuklar, Han Yunus'taki Nasir Hastanesi'nde tedavi altına

Görsel 25. Yeni Şafak- 23 Kasım 2023

Değerlendirme: Sözcü Gazetesi çatışmaların ilk günlerinde Gazze'ye ait haberlere ana manşetinde yer verirken ilerleyen günlerde Dünya sayfasında yer veriyor. Katliam haberleri çocuklar üzerinden resmediliyor.

Görsel 26. Sözcü Gazetesi-2 Aralık 2023

Katil İsrail ölüm saçıyor! Gazze Sağlık Bakanlığı duyurdu: Bugünkü saldırılarda 109 kişi hayatını kaybetti yüzlerce yaralı var

Katil İsrail ölüm saçmaya devam ediyor. Gazze'deki Sağlık Bakanlığı, İsrail'in bugünkü saldırılarında hayatını kaybedenlerin sayısının 109'a yükseldiğini, yüzlerce kişinin de yaralandığını açıkladı. İşgalci İsrail ordusunun Gazze'ye yönelik saldırıları devam ediyor.

16:50 - 1/12/2023 Cuma | Güncelleme: 17:09 - 1/12/2023 Cuma — AA

İşgalci İsrail ordusu Gazze Şeridi'ndeki evlerin yüzde 60'ından fazlasını yerle bir etti: Enkaz altında binlerce ölü var

Gazze'deki hükümet, İsrail'in Gazze Şeridi'ndeki evlerin yüzde 60'ından fazlasını yıktığını bildirdi. Enkaz altında hala binlerce ölü olduğu, teçhizat ve yakıt sağlanamaması nedeniyle sivil savunma ekiplerinin cenazeleri çıkaramadığı belirtildi. Gazze Şeridi'ne günlük insani yardım taşıyan 1000 tır ve 1 milyon litre yakıtın girmesi gerektiği kaydedildi.

09:25 - 1/12/2023 Cuma | Güncelleme: 10:06 - 1/12/2023 Cuma — AA

Bebek katili İsrail Şucaiyye'yi bombaladı: Enkaz altından 300 ölü ve yaralı çıkarıldı

İsrail uçaklarının, Gazze kentinin doğusundaki Eş-Şucaiyye Mahallesi'ne düzenlediği hava saldırısında en az 300 kişinin enkaz altından ölü ve yaralı olarak çıkarıldığı belirtildi.

19:15 - 2/12/2023 Cumartesi | Güncelleme: 09:47 - 3/12/2023 Pazar — AA

Görsel 27. Yeni Şafak 1-2 Aralık 2023

Değerlendirme: Haber metinlerinde kullanılan dil ve üslupta genellikle birliktelik görülür. Haber başlıkları olayın büyüklüğünü sıfatlar kullanarak dikkat çekici hale getirmek ister. Yeni Şafak'ın ifadelerinde İsrail devletine yönelik "katil", "işgalci", "terör devleti", "vahşi", "bebek katili" gibi ifadelere sıklıkla yer verilir. "Katliam", "korkunç haber", "vahşet" gibi subjektif ifadeler de yer alır.

SONUÇ

Ölüm toplumsal yaşamda geleneksel dönemde çoğunlukla sıcak tutulan bir kavram olmuştur fakat modern dönem ölümü unutturmak üzerine kuruludur. İncelenen haberler kapsamında görüldüğü gibi modern dönemde ölüm istatistiklerden ibarettir. Haberlerin vurgulanma biçimi ölüm sayılarıyla sağlanmıştır. Ölüm sayısı yükseldikçe dikkat çeker hale gelir. Böylece istatistiksel veriler duyguyu nötrler ve empatiden uzaklaştırır. Ölüm sayılarının yükselmesine karşın ardı ardına verilen haberler toplumda sıradanlaşmış ve ölümün soğukluğu okuyucunun hissizliğinde kendini bulmuştur. Her gün yüzlerce insanın ölüm haberi gündelik bir olay haline gelerek sıradanlaşmıştır. Dünyanın istatistiklerle ifade edilmesi toplumsal olguların her şeyin ölçümlenebileceği anlamına gelmez. Niceliksel verilerin toplumsal olguların çözümlenmesinde ve ona dair sorunların çözülmesinde kullanılması pragmatik bir durum sağlasa da meselenin bütün boyutlarıyla anlaşıldığı sonucunu doğurmaz. Çünkü sayısallaştırmanın sonucunda ölüm geleneksel dönemde daha sıcak, hissedilebilir ve evcil bir olgu olarak anlaşılırken şimdilerde daha soğuk bir toplumsal olgu haline geldiği söylenebilir. Yayın organlarında yapılan Filistin'e dair haberler ölümü bir rakamsallaştırmadan ibarettir. Okuyucunun her gün karşısına çıkan ölüm haberleri sıradanlaşarak duygusal boyutundan kopabilmektedir. Saldırının ve ölen insanlığın durumunu niteleyebilmek için sıfatlar aracılığıyla haber metinleri dikkat çekici hale getirilerek kurgulanır. Haber metinlerinin yalın halde değil görüntülerle desteklendiği ve görüntü odaklı haberciliğin yapıldığı fark edilmiştir. Haberlerin odağında bebekler, kadınlar, yaralı insanlar ve cenaze fotoğrafları vardır. Bu görüntüler inandırıcılığı güçlendirmek ve tıklama oranını yükseltmek için kullanılmıştır. Ölüm sosyolojisi bağlamında savaşta çocukların ölümünün dikkat çekiciliği üzerinden tiraj yapılarak etki gücünü arttırmak istenmektedir.

Gazze haberlerinin iletilmesinde iki yayın organının haberlerinde büyük ölçüde benzerlik olduğu gibi farklılıklar da mevcuttur. Yeni Şafak haber sayfası gün içerisinde 50' den fazla çatışmaya dair haber bildirmiş, konuyu ölümler ön planda olmak koşuluyla sosyal, siyasi, coğrafi, ekonomi, eğitim gibi farklı yönlerinden de incelemiştir. Sözcü Gazetesi ise Gazze'yi her gün haber yapmamış ve ölen insanların haberini aynı sıklıkla vermemiştir, aynı zamanda İsrail-Filistin arasındaki olaylara dair politik ve siyasi haberlere de yer vermiştir. Yeni Şafak'ta "katliam", "vahşet", "katil", "işgalci" gibi tabirler genellikle haber başlığında kullanılmıştır. Yeni Şafak'ın bu konuda daha duygusal haberler yaparak Filistin tarafı davrandığı görülmüştür. İlerleyen zamanda iki haber kanalı da birbirine yakın bir dil kullanmaya başlamıştır. Sözcü Gazetesi'nin başlangıçtaki objektifliğini bir tarafa bırakarak tıpkı Yeni Şafak gibi Filistin tarafı haber dilini kullanmaya başladığı görülmektedir.

KAYNAKÇA

- Aries, Philippe. "The Reversal of Death: Changes in Attitudes Toward Death in Western Societies". *American Quarterly* 26/5 (1974), 536-560.
- Bourdieu, Pierre. *Homo Academicus*. ed. Şeyda Sevde Tunçbilek. çev. Nazlı Ökten vd. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2021.
- Bucuka, Yunus. "Evde Ölmek Güzeldir: 'Evcilleştirilmiş Ölüm' ve Ölüm Eğitimi Pratiği Olarak Ölüm Döşeği". *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi* 11/3 (2022), 1671-1689.
- Burcu, Esra- Akalın, Emel. "Ölüm Olgusu Üzerine Sosyolojik Tartışmalar". *Hacettepe Üniversitesi Türkiye Araştırmaları Dergisi* 8 (2008), 29-54.
- Çakır, Mukadder. *Görsel Kültür ve Küresel Kitle Kültürü*. Ankara: Ütopya Yayınevi, 1. Basım, 2014.
- Erbuğ, Ece. "Ölüm Sosyolojisi: Geleneksel ve Modern Toplumda Ölümün Toplumsal Anlamları". *Toplum ve Kültür Araştırmaları Dergisi* 8 (2021), 46-61.
- Erkman, Fatma. *Göstergebilime Giriş*. İstanbul: Alan Yayıncılık, 1. Basım, 1987.
- Faunce, William A.- Fulton, Robert L. "The Sociology of Death: A Neglected Area of Research". *Social Forces* 36/3 (1958), 205-209.
- Gorer, Geoffrey. *Death, Grief, and Mourning in Contemporary Britain*. London: Cresset Press, 1965.
- Kara, Zülküf. "Beden Sosyolojisinden Ölüm Sosyolojisine: İnterdisipliner Bir Yaklaşım". *Beden Sosyolojisi*. ed. Kadir Canatan. 23-43. İstanbul: Açılım Kitap, 2011.
- Karaduman, Murad- Akbulutgiller, Betül. "İnternet Gazeteciliği ve Haber Söylemi: Reina Saldırısı Haberlerinin Çözümlemesi". *Kayseri: Erciyes İletişim Dergisi*, 5 (2018), 12-26.
- Kütükçüoğlu, Mehmet. "Ölüm Sosyolojisi". *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi* 3/2 (2014), 472-476.
- Metin, Osman- Ünal, Şükriye. "İçerik Analizi Tekniği: İletişim Bilimlerinde ve Sosyolojide Doktora Tezlerinde Kullanımı". *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 22/2 (2022), 273-294.
- Sağır, Adem. "Modern Dünya ve Ölüm: Batılının Ölüm Karşısında Tavrıları". *Tarih Kültür ve Sanat Araştırmaları Dergisi* 2/4 (2013), 213-221.
- Sağır, Adem - Canayaz, Mert. "Bir Ölüm Sosyolojisi Çalışması: Sosyal Medyada Ölüme Yüklenen Anlamlar". *Kesit Akademi Dergisi* 8/31 (2022), 319-349.
- Walter, Tony. "The Sociology of Death". *Sociology Compass* 2/1 (2008), 317-336.
- Zafer, Cem. "Ölüm Olgusu ve Ölümün Sosyolojik Etkileri". *Munzur Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 8/15 (2019), 64-82.

Kılıçoğlu, Safa vd. "Ölüm". *Meydan Larousse Büyük Lügat ve Ansiklopedi*. 332-338. İstanbul: Sabah Yayınları, 1969.

Türk Dil Kurumu Sözlüğü. Erişim 15 Nisan 2024. <https://sozluk.gov.tr>.

Haberlerin Alındığı İnternet Kaynakları

Sözcü Gazetesi. Erişim 31 Mart 2024. <https://www.sozcu.com.tr/egazete?date=2023-104-08>.

Sözcü Gazetesi. Erişim 31 Mart 2024. <https://www.sozcu.com.tr/egazete?date=2023-10-09>.

Sözcü Gazetesi. Erişim 31 Mart 2024. <https://www.sozcu.com.tr/egazete?date=2023-10-10>.

Sözcü Gazetesi. Erişim 31 Mart 2024. <https://www.sozcu.com.tr/egazete?date=2023-10-11>.

Sözcü Gazetesi. Erişim 31 Mart 2024. <https://www.sozcu.com.tr/egazete?date=2023-10-13>.

Sözcü Gazetesi. Erişim 1 Nisan 2024. <https://www.sozcu.com.tr/egazete?date=2023-10-14>.

Sözcü Gazetesi. Erişim 1 Nisan 2024. <https://www.sozcu.com.tr/egazete?date=2023-10-19>.

Sözcü Gazetesi. Erişim 1 Nisan 2024. <https://www.sozcu.com.tr/egazete?date=2023-10-24>.

Sözcü Gazetesi. Erişim 1 Nisan 2024. <https://www.sozcu.com.tr/egazete?date=2023-11-01>.

Sözcü Gazetesi. Erişim 1 Nisan 2024. <https://www.sozcu.com.tr/egazete?date=2023-11-04>.

Sözcü Gazetesi. Erişim 1 Nisan 2024. <https://www.sozcu.com.tr/egazete?date=2023-11-14>.

Sözcü Gazetesi. Erişim 1 Nisan 2024. <https://www.sozcu.com.tr/egazete?date=2023-11-23>.

Sözcü Gazetesi. Erişim 1 Nisan 2024. <https://www.sozcu.com.tr/egazete?date=2023-12-02>.

Yeni Şafak Haber. Erişim 3 Nisan 2024. <https://www.yenisafak.com/dunya/isgalci-israilin-gazze-saldirilarinda-olenlerin-sayisi-256ya-yukseldi-4566029>.

Yeni Şafak Haber. Erişim 3 Nisan 2024. <https://www.yenisafak.com/dunya/isgalci-israilin-saldirilarinda-78i-cocuk-413-kisi-oldu-2-bin-300-kisi-yaralandi-4566139>.

Yeni Şafak Haber. Erişim 3 Nisan 2024. <https://www.yenisafak.com/dunya/israil-savas-ucaklari-gazze-seridine-hava-saldirilarini-gece-boyunca-surdurdu-olu-ve-yaralilar-var-4566205>.

Yeni Şafak Haber. Erişim 3 Nisan 2024. <https://www.yenisafak.com/dunya/gazzedenden-uzenlenen-saldirilarda-olen-israillilerin-sayisi-900e-ulasti-4566426>.

Yeni Şafak Haber. Erişim 3 Nisan 2024. <https://www.yenisafak.com/dunya/israil-filistin-catismasinin-4-gununden-geriye-kalanlar-enkaz-aci-gozyasi-4566506>.

Yeni Şafak Haber. Erişim 3 Nisan 2024. <https://www.yenisafak.com/dunya/isgalci-israil-vahsete-doymuyor-gazgede-can-kaybi-bin-55e-cikti-4566889>.

Yeni Şafak Haber. Erişim 4 Nisan 2024. <https://www.yenisafak.com/dunya/israilin-gazze-seridine-saldirilarinda-can-kaybi-bin-799a-yukseldi-4567406>.

Yeni Şafak Haber. Erişim 4 Nisan 2024. <https://www.yenisafak.com/dunya/isgalci-israilin-gazze-saldirilari-8inci-gununde-yeniden-muhlet-verdi-4567541>.

Yeni Şafak Haber. Erişim 4 Nisan 2024. <https://www.yenisafak.com/dunya/dunya-13-gundur-sessiz-bebek-katili-israil-gazze-yok-etmeye-calisiyor-4568712>.

Yeni Şafak Haber. Erişim 4 Nisan 2024. <https://www.yenisafak.com/dunya/gozunu-kan-burumus-israil-ordusu-gazgede-bir-gunde-400-yeri-yerle-bir-etti-yuzlerce-olu-var-4569799>.

Yeni Şafak Haber. Erişim 4 Nisan 2024. <https://www.yenisafak.com/dunya/hastaneler-olum-kokuyor-4571593>.

Yeni Şafak Haber. Erişim 4 Nisan 2024. <https://www.yenisafak.com/dunya/israilin-gazze-vahsetinde-27-gun-cibaliye-katliaminda-korkunc-tablo-sayi-1000i-buldu-4571839>.

Yeni Şafak Haber. Erişim 4 Nisan 2024. <https://www.yenisafak.com/dunya/katiller-katliama-doymuyor-binlerce-cocugu-vahsice-katleden-israil-tam-30-gundur-olum-saciyor-4572454>.

Yeni Şafak Haber. Erişim 4 Nisan 2024. <https://www.yenisafak.com/dunya/gazzeden-korkunc-haberler-geliyor-toplu-mezarlar-kazilmaya-basladi-4574676>.

Yeni Şafak Haber. Erişim 4 Nisan 2024. <https://www.yenisafak.com/dunya/ateskes-yerine-katliam-4576857>.

Yeni Şafak Haber. Erişim 4 Nisan 2024. <https://www.yenisafak.com/dunya/katil-israil-olum-saciyor-gazze-saglik-bakanligi-duyurdu-bugunku-saldirilarda-109-kisi-hayatini-kaybetti-yuzlerce-yarali-var-4578632>.

Yeni Şafak Haber. Erişim 4 Nisan 2024. <https://www.yenisafak.com/dunya/bebek-katili-israil-sucaiyyeyi-bombaladi-enkaz-altindan-300-olu-ve-yarali-cikarildi-4578826>.

Yeni Şafak Haber. Erişim 4 Nisan 2024. <https://www.yenisafak.com/dunya/isgalci-israil-ordusu-gazze-seridindeki-evlerin-yuzde-60indan-fazlasini-yerle-bir-etti-enkaz-altinda-binlerce-olu-var-4578503>.

ARAŞTIRMANIN ETİK İZİNİ

Bu çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması gerektiği belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

ARAŞTIRMACILARIN KATKI ORANI

Araştırmacıların her birinin mevcut araştırmaya katkısı şu şekildedir;

Yazar 1: Araştırmanın tasarlanması, veri analizi, raporlaştırma.

Yazar 2: Yöntemin belirlenmesi, danışmanlık, geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları.

ÇATIŞMA BEYANI

Araştırmada herhangi bir kişi ya da kurum ile finansal ya da kişisel yönden çıkar çatışması bulunmamaktadır.